

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
Кафедра технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Поворознюк І.М.

«24» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 37 БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	071 Облік і оподаткування
Освітня програма	Облік і оподаткування

Робоча програма «**Безпека життєдіяльності**» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування

Розробник: Джога О.В, доктор філософії, старший викладач кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи.

Протокол № 1 від «24» серпня 2023 року.

Завідувач кафедри кафедри технологій та організації туризму і готельно-ресторанної справи.

Поворознюк І.М.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

Протокол № 1 від «24» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту економіки та бізнес - освіти

Пачева Н.О.

Пролонговано:

На 20_/20_ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р., протокол №

На 20_/20_ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р., протокол №

На 20_/20_ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р., протокол №

На 20_/20_ н.р. _____ (_____) «__» _____ 20__ р., протокол №

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	Українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС/ годинах	4/120	4/120
Курс	1	1
Семестр	2	2
Кількість змістових модулів із розподілом:	3	3
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, у тому числі:	120	120
Аудиторні:		
Лекційні	30	8
Семінарські / Практичні	30	8
Лабораторні		
Самостійна робота	50	94
Індивідуальні завдання	10	10
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни полягає у вивченні здобувачами вищої освіти теоретичних основ безпеки життєдіяльності людини, основ охорони праці та цивільного захисту.

Мета дисципліни - надати бакалаврам достатній обсяг теоретичних знань, практичних вмінь та навичок з виявлення небезпек, аналізу їх впливу на організм людини та навколишнє середовище, вживання заходів з попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій.

Завдання дисципліни - сформувати систему загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, які необхідні фахівцю для здійснення безпечної професійної діяльності:

ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ФК 08. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

Результати навчання за дисципліною:

Згідно з вимогами освітньої програми здобувачі вищої освіти повинні оволодіти **результатами навчання**:

ПРН 19. Дотримуватися здорового способу життя, безпеки життєдіяльності співробітників та здійснювати заходи щодо збереження навколишнього середовища.

ПРН 23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ОСНОВИ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності та моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій

Концепція сталого людського розвитку – основа науки про безпеку людини. Структура життєдіяльності та її характерні ознаки. Джерела небезпеки, уражаючі, небезпечні та шкідливі фактори. Види небезпек. Класифікація небезпек. Природні небезпеки. Техногенні небезпеки. Соціальні та соціально-політичні небезпеки. Основні напрями забезпечення безпеки життєдіяльності. Державна система моніторингу та прогнозування надзвичайних ситуацій.

ТЕМА 2. Принципи забезпечення безпеки населення у надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часів.

Надзвичайні ситуації мирного та воєнного часів, їх класифікація. Радіаційно-небезпечні об'єкти. Хімічно небезпечні об'єкти. Особливості аварій і катастроф та пожеж на вибухонебезпечних об'єктах. Основні принципи та способи захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій. Основи цивільного захисту.

Змістовий модуль 2. ОХОРОНА ПРАЦІ ЯК СКЛАДОВА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ТЕМА 3. Основні законодавчі та нормативні акти з охорони праці. Державне управління охороною праці.

Актуальність охорони праці у виробничому процесі. Закон України «Про охорону праці». Кодекс законів про працю України. Праця жінок, молоді та інвалідів. Державне соціальне страхування. Державні нормативні акти з охорони праці. Державний нагляд, відомчий, громадський та регіональний контроль за охороною праці. Служба охорони праці підприємства. Адміністративно-громадський контроль за охороною праці на виробництві. Відповідальність працівників за порушення законодавства та нормативних актів з охорони праці.

ТЕМА 4. Навчання з охорони праці. Інструктажі. Медичні огляди працівників.

Навчання з охорони праці. Інструктажі. Медичні огляди працівників

ТЕМА 5. Гігієна праці та виробнича санітарія.

Загальні поняття про умови праці. Повітря робочої зони. Шкідливі речовини у повітрі робочої зони. Освітлення виробничих приміщень. Шум, вібрація, ультразвук та інфразвук. Захист від іонізуючого випромінювання і електромагнітних полів.

ТЕМА 6. Фізіологія та психологія праці.

Праця та її фізіолого-психологічні особливості. Значення адаптації в трудовому процесі. Вплив втоми та стресу на безпеку праці. Поняття мобінгу.

ТЕМА 7. Виробничий травматизм та професійні захворювання.

Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві. Планування та фінансування робіт з охорони праці. Основні заходи по запобіганню травматизму та професійних захворювань.

Змістовий модуль 3. ТЕХНІКА БЕЗПЕКИ ТА ДОЛІКАРСЬКА ДОПОМОГА

ТЕМА 8. Електробезпека.

Актуальність проблеми електробезпеки. Дія електричного струму на організм людини. Чинники, що впливають на тяжкість ураження електричним струмом. Технічні засоби електробезпеки.

ТЕМА 9. Пожежна безпека.

Основні поняття та визначення пожежної безпеки. Загальна схема забезпечення пожежної безпеки. Пожежо- та вибухонебезпечні властивості речовин і матеріалів. Порядок дій у разі виникнення пожежі.

ТЕМА 10. Надання першої медичної допомоги.

Загальні принципи надання першої долікарської медичної допомоги.

Надання першої допомоги при втраті свідомості, зупинці серця, шок, непритомність, струс мозку, кровотечі. Долікарська допомога при термічних впливах (переохолодження, відмороження, перегрівання, термічні опіки). Допомога при отруєннях (отруєння загального характеру, отруєння лугами, отруєння окисом вуглецю). Допомога при особливих видах травм (хімічні опіки, ураження електричним струмом, ураження блискавкою, утоплення). Долікарські лікувальні заходи при захворюваннях, пов'язаних із зміною барометричного тиску (гіпоксія).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	Сам. Робота		Лекції	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	Сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Основи безпеки життєдіяльності												
ТЕМА 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності та моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій	20	6	4			10	20	1	1			18
ТЕМА 2. Принципи забезпечення безпеки населення у надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часів	30	8	8			14	30	2	2			26
Змістовий модуль 2. Охорона праці як складова безпеки життєдіяльності												
ТЕМА 3. Основні законодавчі та нормативні акти з охорони праці. Державне управління охороною праці.	8	2	2			4	8	1	1			6
ТЕМА 4. Навчання з охорони праці. Інструктажі. Медичні огляди працівників.	8	2	2			4	8					8
ТЕМА 5. Гігієна праці та виробнича санітарія	10	2	2			6	10					10
ТЕМА 6. Фізіологія та психологія праці	8	2	2			4	8					8
ТЕМА 7. Виробничий травматизм та професійні захворювання	8	2	2			4	8	1	1			6
Змістовий модуль 3. Техніка безпеки та долікарська допомога												
ТЕМА 8. Електробезпека	8	2	2			4	8	1	1			6
ТЕМА 9. Пожежна безпека	8	2	2			4	8	1	1			6
ТЕМА 10. Надання першої медичної допомоги	12	2	4			6	12	1	1			10
ІНДЗ						10						10
Усього годин	120	30	30			50	120	8	8			94

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Ден на	Заоч на
1.	Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності та моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій Види небезпек. Природні небезпеки. Техногенні небезпеки. Основні напрями забезпечення безпеки життєдіяльності.	4	1
2.	Тема 2. Принципи забезпечення безпеки населення у надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часів. Радіаційно-небезпечні об'єкти. Хімічно небезпечні об'єкти. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій. Засоби медичного захисту. Засоби колективного захисту населення.	4	1
3	Тема 2. Принципи забезпечення безпеки населення у надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часів. Радіаційно-небезпечні об'єкти. Хімічно небезпечні об'єкти. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій. Засоби медичного захисту. Засоби колективного захисту населення.	4	1
4.	Тема 3. Основні законодавчі та нормативні акти з охорони праці. Державне управління охороною праці. Праця жінок, молоді та інвалідів. Державне соціальне страхування. Адміністративно-громадський контроль за охороною праці на виробництві. Відповідальність працівників за порушення законодавства та нормативних актів з охорони праці.	2	1
4.	Тема 4. Навчання з охорони праці. Інструктажі. Медичні огляди працівників. Медичні огляди працівників.	2	
5.	Тема 5. Гігієна праці та виробнича санітарія Освітлення виробничих приміщень. Шум, вібрація, ультразвук та інфразвук. Захист від іонізуючого випромінювання і електромагнітних полів.	2	
6.	Тема 6. Фізіологія та психологія праці Вплив втоми та стресу на безпеку праці. Поняття мобінгу.	2	
7.	Тема 7. Виробничий травматизм та професійні захворювання Основні заходи по запобіганню травматизму та професійних захворювань.	2	1
9.	Тема 8. Електробезпека Чинники, що впливають на тяжкість ураження електричним струмом.	2	1
10.	Тема 9. Пожежна безпека Пожежо- та вибухонебезпечні властивості речовин і матеріалів.	2	1
11.	Тема 10. Перша медична допомога ураженим в умовах надзвичайної ситуації Закріплення знань про склад та призначення медичних препаратів у аптечці та правил надання долікарняної допомоги.	2	1
12	Тема 10. Перша медична допомога ураженим в умовах надзвичайної ситуації	2	

	Рішення ситуацій з правил надання першої допомоги		
	Всього	30	8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Ден на	заоч на
1.	Тема 1. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності та моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій Види небезпек. Природні небезпеки. Техногенні небезпеки. Основні напрями забезпечення безпеки життєдіяльності.	10	18
2.	Тема 2. Принципи забезпечення безпеки населення у надзвичайних ситуаціях мирного та воєнного часів. Радіаційно-небезпечні об'єкти. Хімічно небезпечні об'єкти. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій. Засоби медичного захисту. Засоби колективного захисту населення.	14	26
3.	Тема 3. Основні законодавчі та нормативні акти з охорони праці. Державне управління охороною праці. Праця жінок, молоді та інвалідів. Державне соціальне страхування. Адміністративно-громадський контроль за охороною праці на виробництві. Відповідальність працівників за порушення законодавства та нормативних актів з охорони праці.	4	6
4.	Тема 4. Навчання з охорони праці. Інструктажі. Медичні огляди працівників. Медичні огляди працівників.	4	8
5.	Тема 5. Гігієна праці та виробнича санітарія Освітлення виробничих приміщень. Шум, вібрація, ультразвук та інфразвук. Захист від іонізуючого випромінювання і електромагнітних полів.	6	10
6.	Тема 6. Фізіологія та психологія праці Вплив втоми та стресу на безпеку праці. Поняття мобінгу.	4	8
7.	Тема 7. Виробничий травматизм та професійні захворювання Основні заходи по запобіганню травматизму та професійних захворювань.	4	6
8.	Тема 8. Електробезпека Чинники, що впливають на тяжкість ураження електричним струмом.	4	6
9.	Тема 9. Пожежна безпека Пожежо- та вибухонебезпечні властивості речовин і матеріалів.	4	6
10.	Тема 10. Перша медична допомога ураженим в умовах надзвичайної ситуації 1. Долікарські лікувальні заходи при захворюваннях, пов'язаних із зміною барометричного тиску 2. Долікарська допомога при термічних впливах	6	10
	Всього	60	104

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Безпека життєдіяльності» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Результати досліджень подаються у реферативній формі або презентації. Зміст ІНДЗ: завершена теоретична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Тематика ІНДЗ:

Причини та наслідки масштабних техногенних небезпек у світі.

Причини та наслідки природних небезпек в Україні.

Штучно створені землетруси, цунамі, тайфуни.

Причини суїциду та заходи його попередження.

Безпека в Інтернеті. Захист особистих даних.

Причини секстингу та засоби захисту від нього.

Захист від насилля у родині.

Види психологічного насилля.

Причини та наслідки наркоманії.

Заходи запобігання стресу.

Принципи здорового харчування

Вплив харчування на розумовий розвиток.

Вирішення проблем продовольчої кризи.

Концепції харчування людства у майбутньому.

Причин та наслідки переохолодження.

Сучасні механізми протидії торгівлі людьми.

Методи боротьби з пластиковими відходами.

Волонтерські рухи в Україні.

Боротьба за екологію у світі.

Формування свідомості у соціальних мережах.

Правила поведіння під час грози.

Небезпеки на робочому місці.

Вплив кольорів на психологічний стан людей.

Вплив освітлення на психологічний стан.

Заходи запобігання конфліктів у трудовому колективі.

Заходи збереження річок України.

Вити турнікетів та правила користування ними.

Естетичні та ергономічні вимоги до уніформи.

Заходи боротьби з мобінгом в Україні.

Заходи боротьби з глумінгом в Україні.

8. Методи навчання

Метод навчання - взаємопов'язана діяльність викладача та студентів, спрямована на засвоєння студентами системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток.

При вивченні даної дисципліни використовують такі методи навчання як:

Лекція - інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу. Читання лекцій передбачає ретельну підготовку викладача: визначення мети, складання чіткого плану, добір теоретичного й наочного матеріалу, логічний і послідовний виклад інформації.

Диспут - публічна суперечка на наукову чи суспільно важливу тему та **навчальна дискусія** - розгляд, дослідження) - суперечка, обговорення певного питання. Базується на обміні думками між студентами, й викладачами, що вчить їх мислити самостійно, сприяє розвитку аналітичних навичок. Навчає мислити самостійно, розвиває здатність до виваженої аргументації та поважання думки інших.

Робота з підручником. Ця робота полягає в самостійному опрацюванні студентами друкованого тексту, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні. Самостійна робота студентів з підручником - один з найважливіших методів набуття систематичних, міцних і ґрунтовних знань.

Практичні методи навчання. Використовують для безпосереднього пізнання дійсності, поглиблення знань, формування вмінь і навичок. До них належать: вправи, практичні роботи.

Вправи - цілеспрямоване, багаторазове повторення учнями певних дій та операцій (розумових, практичних) для формування навичок і вмінь.

Практичні (семінарські роботи) передбачають безпосереднє використання знань студентів у суспільно корисній праці (заміряння, зіставляння, визначення ознаки та властивостей явищ, формулювання висновків).

Метод пізнавальних ігор. Сприяє створенню емоційно-піднесеної атмосфери, засвоєнню матеріалу за допомогою емоційно насиченої форми його відтворення. Пізнавальні ігри (ділові, рольові, ситуативні) моделюють життєві ситуації, стосунки людей, взаємодію речей, явищ. Вони можуть бути основною або допоміжною формою навчального процесу.

9. Методи контролю

У зв'язку з різноманіттям різних форм контролю їхнє цільове призначення може мати той чи інший ступінь відмінності:

- Визначення рівня засвоєння матеріалу по конкретній темі навчальної дисципліни на основі індивідуальної бесіди викладача з кожним студентом окремо;

- Визначення ступеня засвоєння матеріалу групою або потоком студентів по одному чи декільком розділам курсу, розглянутим протягом фіксованого періоду часу, рівного, наприклад, третини семестру (модульний контроль);

- Визначення якості засвоєння матеріалу дисципліни в цілому (підсумковий контроль);
- Виявлення готовності студентів до вивчення нових дисциплін (контроль залишкових знань).

Задачами контролю є:

- Організація зворотного зв'язку між викладачем і студентом у процесі навчання і підведення підсумків цих зустрічей;
- Виявлення дієвості використовуваних у навчальному процесі прийомів і методів навчання;
- Забезпечення ритмічної й ефективної самостійної роботи студентів.

Результати контролю використовуються для:

- Удосконалювання (корекції) методів і прийомів навчання;
- Внесення змін у робочі плани і програми навчального процесу, тобто в зміст і організацію навчального процесу в цілому;
- Надання допомоги відстаючим студентам шляхом проведення додаткових індивідуальних, групових і потокових консультацій.

Поточний контроль навчальної роботи в міжсесійний період здійснюється в ході аудиторних і практичних занять. Так на кожному занятті викладач контролює:

- розуміння студентом розрахункових співвідношень і методів;
- уміння вирішувати типові задачі по темі;
- готовність студента до виконання нової певної роботи заданих в схемах, таблицях, попередніх розрахунків і т.п., розуміння цілей і задач нової роботи і використуваної в ній методики вимірів;
- хід і виконання роботи, а також правильність отриманих при вимірі результатів.

При проведенні практичних занять контроль зводиться до оцінки уміння вирішувати типові задачі, а також до виявлення розуміння базових положень теорії.

Метод усного опитування. Є найпоширенішим і найбільш ефективним. Його використовують при вивченні майже всіх предметів. Полягає у з'ясуванні рівня знань учня завдяки прямому контакту з ним під час перевіркової бесіди. Усне опитування передбачає постановку вчителем питань (завдань), підготовку учнів до відповіді та демонстрування своїх знань, корекцію і самоконтроль викладених знань у процесі відповіді, аналіз та оцінювання її.

Тестові методи перевірки знань (модульний контроль) _проводиться через шість тижнів семестру. До цього часу вже начитаний визначений лекційний матеріал, виконані по ряду тем відповідні практичні роботи, розглянуті типові задачі і т.д. Отже, можна говорити про те, що студентам видана визначена інформація для формування системи поглядів і пізнання. Звідси ціль (модульного) контролю дати відповідь на питання про існування у свідомості студентів такої системи в дійсності.

Тестові завдання використовують для оцінювання рівня розвитку логічного мислення студентів, оволодіння ними розумовими операціями, науковими принципами, основними законами та дають змогу оцінити рівень

засвоєння окремих тем, понять, явищ, процесів, способів дій у межах конкретного навчального предмета

Підсумковий контроль проводиться наприкінці семестру у формі іспиту. Іспити, як і інші види перевірки успішності, підвищують відповідальність викладача і кожного студента за свою роботу, сприяють систематизації вивченого, вихованню в студентів вимогливості до себе тощо. Влаштовують їх в урочистій, діловій і спокійній атмосфері, перевіряючи знання учнів вимогливо, але тактовно і доброзичливо, виставляючи оцінки відповідно до єдиних критеріїв і норм. Іспити з даної дисципліни проводяться в усній формі.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною системою	Оцінка за системою в УДПУ
A	ВІДМІННО Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію (наукова література, газетно-журнальні публікації, Інтернет, мультимедійні програми тощо), виявляє власне ставлення до неї, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдаровання і нахили.	5 (відмінно)	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацювати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує творчі завдання.	4 (добре)	82-89
C	ДОБРЕ Студент знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень. Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.		75-81

D	<p>ЗАДОВІЛЬНО Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію.</p>	3 (задовільно)	69-74
E	<p>ДОСТАТНЬО Студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.</p>		60-68

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти освіти

Змістовні модулі										ІНДЗ	Підсумковий контроль	Сума
Модуль 1		Модуль 1					Модуль 1					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	10	10	100

T1, T2, ..., T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
69-74	D	Задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного

			складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Рекомендована література

Базова

1. Вісловух, А. М. Безпека харчування як основа безпечної життєдіяльності людини : навч.-практ. розробка з курсу «Безпека життєдіяльності». Київ: Ліра-К, 2022. 250 с.
2. Григус, І. М., Романишин М. Я. Перша медична допомога : підручник : Львів : Новий Світ2000, 2023. 175 с.
3. Євлаш В. В., Головка М. П., Прісс О. П. Гігієна та санітарія закладів ресторанного господарства : навч. посіб. Харків : ХДУХТ Світ книг, 2020. 245 с.
4. Землянська О. В. Інструкції з безпеки життєдіяльності під час дії воєнного стану. Київ. КПІ, 2022. 56 с.
5. Краснянський М. Ю. Енергозбереження : навч. посіб. Київ : Кондор, 2023. 134 с.
6. Левченко О. Г., Землянська О. В., Праховнік Н. А., Зацарний В. В.. Безпека життєдіяльності та цивільний захист: підручник. Київ : Каравела, 2019. 267 с.
7. Нагайчук О. В. Термінологічний словник-довідник з охорони праці та безпеки життєдіяльності. Умань : Візаві, 2020. 124 с.
8. Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності: навч.-метод. посіб. / уклад. Нагайчук О. В. Умань : Візаві, 2019. 310 с.
9. Сусло Л. В., Люльченко В. Г. Ергономіка робочих місць : метод. рек. до виконання контрольної роботи. Умань : Візаві, 2023. – 25 с.
10. Троцький Р. С., Чуприна О. В Блінов О. А . Тактика надання самопомоги та взаємодопомоги під час ведення бойових дій : навч. посіб. Київ : СКІФ, 2023. 136 с.

Допоміжна

1. Заверуха Н. М. Серебряков Ю. А. Скиба В. В. Основи екології : навч. посіб. Київ : Каравела, 2022. 287 с.
2. Кіт Л. Я. Основи рятування і збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані : навч. посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 132 с.
3. Оцінка впливу на довкілля: впровадження природоохоронних практик та кліматичної політики ЄС : навч. посіб. О. С. Мельник та ін.. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2022. 164 с.

4. Скиба, Ю. А. Лазебна О. М. Моніторинг довкілля: практичний курс : навч. посіб. Київ : Каравела, 2022. 215 с.
5. Якимчук Р. А. Генетичні наслідки забруднення навколишнього середовища природними і техногенними мутагенними чинниками. монографія. Київ : Логос, 2019. 379 с.

14. Інформаційні ресурси

1. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.
2. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
3. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
4. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
5. <http://portal.rada.gov.ua> - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
6. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)»